

tribut Mercè Rodoreda

Marc Artigau
Escriptor
@martigau

«No puc canviar res de la meua vida. La mort va fugir pel cor i quan ja no vaig tenir la mort a dintre em vaig morir...»

Mercè Rodoreda
La mort i la primavera

Sempre he cregut que les lectures obligatòries si no van acompanyades de la passió poden ser la pitjor condemna. Gran obres mestres han quedat arraconades a l'imaginari col·lectiu, odiades per molts alumnes perquè no han rebut el suport adequat, el comentari just, l'anècdota precisa o el desig desmesurat d'un bon mestre. Si parles amb la majoria de gent que ens dediquem a les lletres, tots tenim un tutor que ens va inspirar, una mestra que duia als ulls un misteri descobert a les paraules. Recordo, de fet som amics, un pro-

fessor d'Economia tan fascinant que a segon de batxillerat va arruïnar la vocació d'uns quants alumnes que, com cants de sirena, van començar Administració i Direcció d'Empresa. Dos anys després de realitat i tedi, no van tenir més remei que abandonar la carrera perquè aquells números no tenien res a veure amb les històries que ens explicava a classe.

De fet, les històries és el que m'ha interessat sempre. Com la ficció té un poder tan subtil i contundent. I és clar, els noms obligatoris a l'aula de la meua adolescència eren Salvat-Papasseit, —la seva poesia em va fer descobrir la poesia—, Narcís Oller, Ramon Llull, Llorenç de Villalonga —*Bearn o la sala de les nines*, ho confesso, és malauradament la meua novel·la abandonada a la llibreria—, Prudenci Bertrana o Mercè Rodoreda.

Havia sentit a parlar de *La plaça del Diamant*, sabia qui era l'autora, —la seva fisonomia em recordava a la tieta Dolores del poble—, em sonava la Colometa, però jo vaig entrar al seu món a través dels contes. *La meua Cristina i altres contes*. En aquells relats es condensa tot l'univers

La mort i la primavera és una lectura visceral, que ens endinsa per paisatges tendres i tenebrosos, d'una poesia esmolada, d'una lectura voraç

«rodoredià». Petits fragments que conviuen perfectament amb *Mirall trencat*, amb *Aloma* o fins i tot amb *Quanta, quanta guerra*. He tingut la sort de treballar aquests textos anys més tard, fent adaptacions o lectures pels instituts. I com més es treballa Rodoreda més infinita es fa.

D'*Aloma* vaig aprendre que si no se'n fa una lectura amb certs mínims, el lector jove pot caure en el perill de culpar a la protagonista de la novel·la de tot allò que li passa. Quan, en canvi, Rodoreda ens mostra les diferents maneres de poder, d'abús de poder: un home jove vingut d'Amèrica, encantador, que s'aprofita d'una noia jove. La doble moral, la hipocresia d'obligar a la dona ser l'epicentre de la culpa i les pràctiques consentides i acceptades en aquell context.

Però no és d'*Aloma* que vull parlar. De fet, he començat parlant dels contes de la Rodoreda, dels seus petits universos que esclataren en novel·les, per arribar a la narració —incompleta— que més em va trasbalsar. La més allunyada dels seus paisatges i al mateix temps la més «rodorediana» de totes. El pinyol d'on neix la seva poètica.

Parlo de *La mort i la primavera*, i ho faig aprofitant que fa poc Club Editor ha tornat a editar-la. *La mort i la primavera* és una lectura visceral, que ens endinsa per paisatges tendres i tenebrosos, d'una poesia esmolada, d'una lectura voraç —cap endavant, enrere, llegint els apèndixs.

Rodoreda és una majúscula de les lletres europees. Sovint ens n'oblidem i han de venir autors de fora a recordar-nos-ho, l'escriptor canadenc Wajdi Mouawad per exemple, que en la seva xerrada a la Biblioteca de Catalunya, l'estiu del 2017, va parlar de la prosa de l'escriptora des de la perplexitat i l'admiració, en acabar la conferència va córrer cap a la plaça del Diamant perquè volia veure-la amb els seus ulls.

És difícil saber per què escriu. Suposo que és la barreja de viure. Però quan un s'endinsa a la primavera, quan un olorea la mort, quan les pàgines són un glop de vida ferotge que s'aferren a dins, recorda, encara que només siguin per uns instants, aquella passió secreta, aquell misteri que guardaven als ulls els nostres professors a les classes de literatura.

La mort i la primavera
Mercè Rodoreda

Club Editor
Barcelona, 2017

Mercè Rodoreda és una de les plomes més importants de la literatura catalana i amb la seva obra ha estat capaç de crear un imaginari col·lectiu a partir de les seves històries i dels personatges que hi han donat vida. *La mort i la primavera* és una novel·la inacabada, una novel·la que va anar evolucionant al llarg del temps, des de la primera versió del 1968 fins a la primera edició publicada, ja de forma pòstuma, el 1986. Ara una nova edició analitza i explica de forma diferent aquest text, atorgant a la història un missatge de rebel·lia i sedició. Un text per rellegir i per tornar a entendre. ■